

Englannin työpajat

25.10.2023 sekä 17.1.2024

Heidi Kohi, Helsingin kielilukio

Krista Kindt-Sarojärvi, Helsingin luonnontiedelukio

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanke 2023–2025

1. Työpaja: Kielitietoisuus

25.10.2023

Diat koottu Katriina Rapatin “Kielitietoisuus” 29.8.2023 luennosta.

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanke 2023–2025

Iltapäivän ohjelma

- 13.00 Metropolian englanninkielisten tutkintojen esittelyä;
Vierailija
- 13.30 Ryhmäytyminen ja tutustuminen iltapäivän aiheeseen:
Kielitietoisuus opetuksessa
- 14.00 Kahvit
- 14.30 Projektin esittely;
Activating your linguistic repertoire
- 15.00 Brainstorming class activities
- 15.30 Koonti
- 15.50 Katse seuraavaan kertaan
- 16.00 Lopetus

Ryhmäytyminen

Paikalla oleville jaetaan kortteja, joissa eri kielillä tässä taululla olevat sanat. Muiden kielten perusteella päätellään omassa kortissa olevan sanan merkitys ja mennään sitten oman ryhmän luo.

Kissa

Veli

Autenttinen

Äiti

Oppimissuunnitelma

Kukka

Kirja

Keittiö

Marsu

Kemiallinen aine

Mitä kielitietoisuus on?

(Teoria: Katja Rapatti diat 4-8)

- Kielitietoisuus on tietoisuutta ja ymmärrystä kielen merkityksestä vuorovaikutuksessa
- Kielitietoisuutta on myös tietoisuus oppiaineiden tekstikäytännöistä ja eri tiedonalojen teksteistä

kielitietoisuus on terminä uusi mutta ei asiana: opettajat aina kehittäneet keinoja, jotka edistävät sekä kielen että sisällön oppimista

iskulause ”Kaikki opettajat ovat kielen opettajia”
1920-luvulta

toimitusidea: millaisia käytäntöjä muut kuin kielen opettajat, ovat kehittäneet oman oppiaineensa lähtökohdista käsin

Lainattu Katriina Rapatin 29.8.2023 ”Kielitietoisuus” luentodioista.

Miksi kielitietoisuus on tärkeää juuri nyt?

”uusi” ymmärrys kielen
suhteesta oppimiseen sekä
tiedon ja identiteettien
rakentumiseen

oppimistulosten
trendinomaisen
lasku

yhdenvertaisen
osallisuuden
takaaminen kaikille

tekstien eriytyminen
ja teksti(laji)taitojen
vaativuus nyky-
yhteiskunnassa

opiskelijoiden vapaa-
ajan tekstien ja
koulun tekstien
erilaistuminen

Lainattu Katriina Rapatin 29.8.2023 ”Kielitietoisuus” luentodioista.

Kielitietoisuus

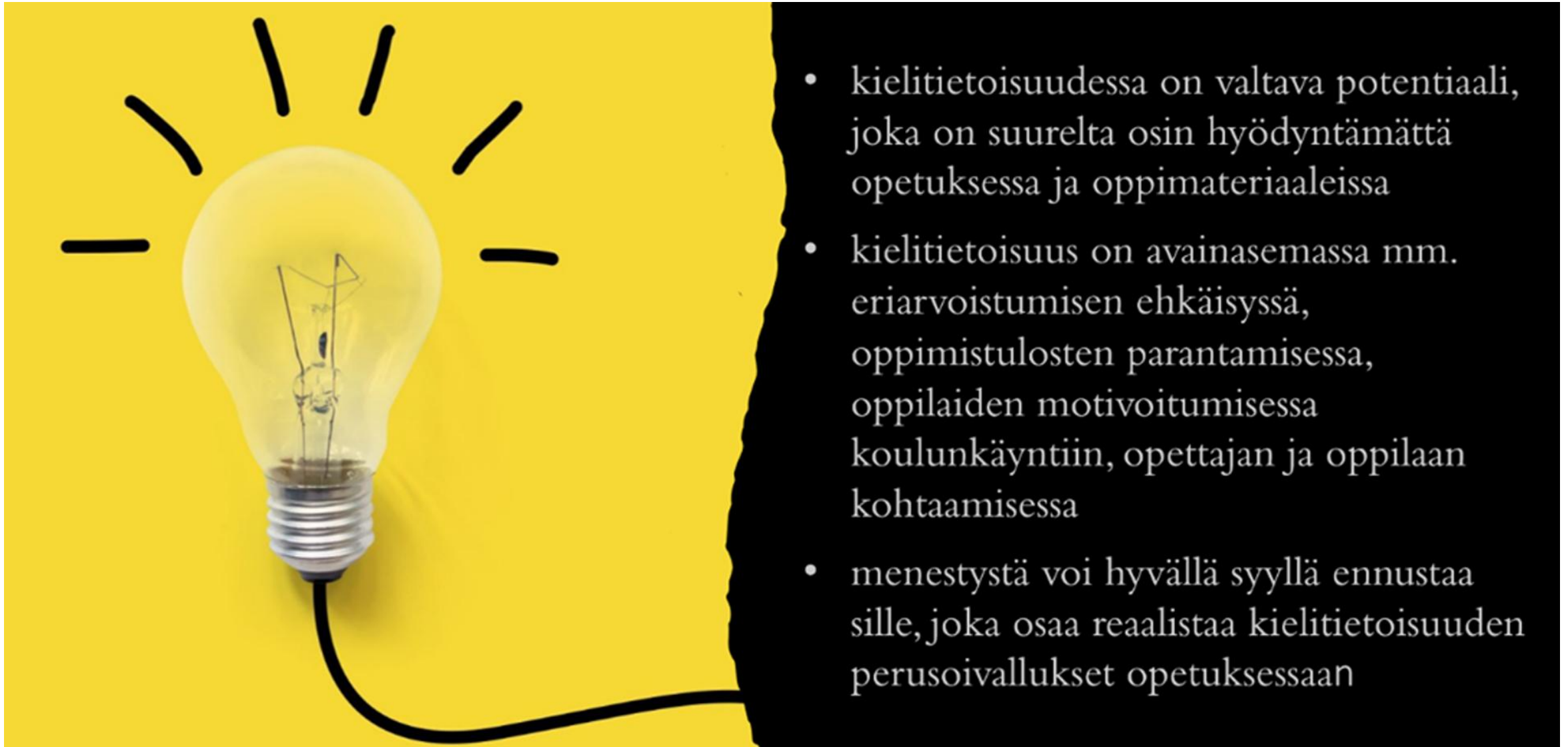
kielitietoisuus osa
laajempaa
paradigman muutosta

arkikokemuksen ylittävä
”merkityksellinen tieto”
opetuksen keskiöön
(vrt. sosiaalinen realismi:
powerful knowledge)

kielitietoisuus tärkeää
kaikille oppilaille
äidinkielestä tai
koulumenestyksestä
riippumatta

oppilaiden osaamat
kaikki kielet,
erityisesti äidinkielet,
opetuksen
resursseiksi

Lainattu Katriina Rapatin 29.8.2023 ”Kielitietoisuus” luentodioista.

- kielitietoisuudessa on valtava potentiaali, joka on suurelta osin hyödyntämättä opetuksessa ja oppimateriaaleissa
- kielitietoisuus on avainasemassa mm. eriarvoistumisen ehkäisyssä, oppimistulosten parantamisessa, oppilaiden motivoitumisessa koulunkäyntiin, opettajan ja oppilaan kohtaamisessa
- menestystä voi hyvällä syyllä ennustaa sille, joka osaa reaalistaa kielitietoisuuden perusoivallukset opetuksessaan

Lainattu Katriina Rapatin 29.8.2023 "Kielitietoisuus" luentodioista.

Mitä kieli on?

Kielitietoisuus: Mitä kieli on? (Youtube: Turun yliopisto)

Puhujana Katja Mäntylä, englannin ma. professori Kieli- ja käännöstieteiden laitoksen opettajat kertovat tietoiskuvideoilla kielenoppimiseen liittyvistä aiheista. Videot on toteutettu osana Kieliä ikä kaikki -hanketta. Hankkeen nettisivut: sites.utu.fi/kielia-ika-kaikki

- Mitä ajatuksia diat ja video teissä herätti?
- Miten opiskelijoiden eri kieliminät vaikuttavat oppimiseen?
- Miten tämä vaikuttaa opetukseesi?
- Huomioitko opiskelijoiden omat äidinkielet / vahvuudet / heikkoudet oppitunnillasi? Miten?

Purku + Projektin tavoite

- Perustaa opettajille materiaalipankki
- Materiaalipankissa lyhyitä opetustuokioita, jotka liittyvät kielitietoiseen opetukseen ja oppimisen
- Esim. ENA 1-2 tai 3
- Ajatus: kerran viikossa yksi ”tuokio” > opiskelijat alkavat oikeasti hoksaamaan mistä kyse + oppivat hyödyntämään ns. ”hiljaista tietoaan”
- Pyrkimys vahvistaa opiskelijoiden kykyä yhdistellä jo osaamaansa, päätellä ja alkaa käyttää vahvuuksiaan muidenkin kielten osaajana.
Mitä enemmän kieliä osaa, sitä helpompaa muiden kielten oppiminen on

Tehtävä 1: Esimerkki opetustuokiosta

Lukekaa seuraavat tekstit ryhmässänne ja käykää läpi mistä niissä teistä puhutaan

- Mitä ajatuksia harjoitus teissä herätti?
→ Kerätään jaetulle alustalle

Tehtävä 2: Osa 1/3 (keskustelu)

- Miettikää sanoja/sanontoja jotka yhteisiä eri kielissä?
- Miettikää mitkä toisten kielten sanat/rakenteet voivat johtaa opiskelijaa harhaan?
- Miten voisitte käyttää hyväksi opiskelijoiden kielivarantoa opetuksessanne?

Kielitietoisuus: Onko useamman kielen yhtäaikaisesta opiskelusta haittaa kielten oppimiselle?

Kielitietoisuus: Onko useamman kielen yhtäaikaisesta opiskelusta haittaa kielten oppimiselle?
(Youtube: Turun yliopisto)

Puhujana Katja Mäntylä, englannin ma. professori Kieli- ja käännöstieteiden laitoksen opettajat kertovat tietoiskuvideoilla kielenoppimiseen liittyvistä aiheista. Videot on toteutettu osana Kieliä ikä kaikki -hanketta. Hankkeen nettisivut: sites.utu.fi/kielia-ika-kaikki

Tehtävä 2: Osa 2/3

- Suunnitelkaa ryhmänä lyhyt 2-3 minuutin oikea opetustuokio yhdelle ENA tunnille (opintojaksot 1-3)

Tehtävä 2: Osa 3/3

- Ryhmien sekoitus (puolet+puolet)
- Pitäkää ryhmänne suunnittelema opetustuokio uusille ryhmäläisille
- Uudet antavat PALAUTE (1 ruusu, 1 parannusehdotus)
- Kirjoittakaa palautteet tuokion alle

Ensi kerralla esitellään tuokiot lyhyesti (toimii materiaalipankkina)

Mitä muuta?

VAPAAEHTOINEN LÄKSY:

- Koita jonkun englannin ryhmäsi kanssa kielitietoista opetustuokiota, jossa siis hyödynnät opiskelijoidesi kielivarantoa luokassa.
- Voisiko jotain näistä kielistä hyödyntää englannin opettamiseen/oppimiseen? Miten? Kysy opiskelijoilta!

**THANK YOU
and HAVE A
WONDERFUL
DAY!**

**Buona
giornata a
tutti!**

**Een fijne
dag!**

2. Työpaja: Kielitietoisuus, hyvinvointi ja tekoäly

17.1.2024

Krista Kindt-Sarojärvi, Helsingin Luonnontiedelukio
Heidi Kohi, Helsingin kielilukio

Tarkistathan oman
työnantajasi
ajantasaiset
linjaukset tekoälyn
käytöstä.

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuushanke 2023–2025

Iltapäivän ohjelma

- 13.00 Tutustuminen Luonnontiedelukioon tiloihin sekaryhmissä
- 13.45 Kahvit & keskustelutehtävä (samoissa sekaryhmissä)
- 14.30 Syksyn opetustuokioiden läpikäyminen
Tuokioiden kehittäminen sähköisten työvälineiden avulla
+ tekoälyn avulla
- 15.15 Oppilaitosyhteisön hyvinvointi
+ lisää tekoälystä
- 16.00 Lopetus

Keskustelua sekaryhmissä

Näin meillä:

- Miten koulussanne järjestetään ENA1-2?
- Mitä muita kursseja kuin ENA1-8 ja kertauskurssi järjestetään koulussanne?
- Minkä kurssin haluaisitte järjestää?
- Toteutuuko kurssit?
- Kuinka monta osallistujaa kursseilla on?
- Miten arviointiviikko/palautustuokiot järjestetään?
- Tekoälyn käyttö ja sen seuraukset.

Viime kerran ”sato”

- **Chat GPT:** Näyttää siltä, että olet kehittänyt monipuolisia ja kiinnostavia opetustuokioita kielitietoisuuden aktivointiin lukiolaisille. Alla on muutama parannusehdotus ja lisäys:
- **AI - Tutorbotti (Sulava):** Tässä on muutamia ehdotuksia, joilla voit parantaa suunnitteleminen aktiviteetteja:

Tekoälyn käyttöesimerkki

Voit esimerkiksi pyytää tekoälyltä:

- Keksi suullinen opetustuokio lukiolaisille. Taso B2.2. Aiheena jatko-opinnot. Kesto 10 min.
- Tee näistä ohjeista lista, jotta opiskelijat voivat tehdä tämän pareittain itsenäisesti.
- Käännä tämä englanniksi.

Opetustuokio 1 & 2 – IDIOMS

- Opiskelijat kääntävät pienryhmissä idiomeja enkusta suomeksi, mukana myös opiskelijan mahd. muu kotikieli.
- Katsotaan myös mitä käännohjelma tarjoaa. Esim. Better late than never, call it a day, pull someone's leg, cost an arm and a leg.
- Lisää vaihe, jossa opiskelijat jakavat ajatuksiaan tai puhuvat ryhmissä siitä, miten idiomit voivat vaihdella eri kielissä.
- Lisää idiomeja eri kulttuureista ja keskustele niiden merkityksestä ja alkuperästä. Tämä auttaa opiskelijoita ymmärtämään, kuinka kulttuuri vaikuttaa kieleen.
- Idiomeja /sanoja / fraasiverbejä eri kielillä, joille opiskelijat etsivät vastineen / käännoksen / tulkinnan suomeksi tai jollain muulla kielellä.
- Opiskelijat työskentelevät pienissä ryhmissä, ja jokaisella ryhmällä on 3–5 etsittävää.
- Esim. cringe, harrastaa, the be-all and end-all, kirjoittaa ylös,...
- Laajenna sanasto vaikeusasteeltaan, jotta opiskelijat voivat haastaa itseään eri kielissä.
- Lisää tehtävään käännohaasteita, joissa opiskelijoiden on löydettävä paras tapa ilmaista tietty idea tai tunne toisella kielellä. Tämä auttaa heitä ymmärtämään, että suora käänno ei aina toimi ja että kielten välillä on eroja.

Opetustuokio 3 – STORIES

- Neljän hengen ryhmät, tarinakuutiolaatikko per tiimi
- Kukin vuorollaan heittää noppia ja kertoo tarinan saamiensa kuvien pohjalta
- Toimii vaikkapa jäänrikkोजना, luovuuden herättelijänä ennen kirjoitelman laatimista, aikamuotoja opetellessa (kerro tästä päivästä, huomisesta, eilisestä...)
- Kerro lisää siitä, miten tarinoista voi syntyä inspiraatiota kirjoittamiseen.
- Lisää tarinankerrontaan visuaalisia elementtejä, kuten kuvia tai videoita, jotka opiskelijat voivat käyttää inspiraationa. Tämä auttaa heitä kehittämään luovuuttaan ja kielitaitoaan.
- Write a mini-story (2–5 sentences). Incorporate all pictures.
- Esimerkissä hyödynnetään ns. tarinakuutioita, mutta vastaavanlaisen tehtävän voi teettää käyttämällä vaihtoehtoisia symboleihin tai kuviin perustuvia välineitä (kuvakortteja, omatekoisia symbolikortteja, jne).

Opetustuokio 4 & 8 – SMALL TALK

Neljän hengen ryhmät, ei tarvikkeita

- Esittele itsesi ryhmälle ja kerro, esim.
 - Mitä söit aamupalaksi
 - Miten tulit tänään kouluun
- Kuvaile yhden koulumatkalla näkemäsi henkilön vaateetusta mahdollisimman tarkasti

Neljän hengen ryhmät, ei tarvikkeita

- Ohjeet/kysymykset (esim. Etsi joku, joka osaa sanoa ”kiitos” viidellä eri kielellä)
- Mingling + small talk
- Toteutus kilpailuhenkisesti.

- Selitä tarkemmin, miten "Mingling + small talk" toimii kilpailullisesti ja miten pisteet jaetaan.
- Lisää tehtävään haaste, jossa opiskelijoiden on käytettävä eri kieliä kommunikoidakseen ja ratkaistakseen ongelmia. Tämä auttaa heitä kehittämään kieltenvälisiä taitojaan ja ongelmanratkaisukykyään.

Opetustuokio 5 – CULTURE & FALSE FRIENDS

CASE 1 (TEKOÄLYN TUOTTAMA IDEA -> MITEN KÄYTTÖKELPOINEN TÄMÄ ON? > POHDITAAN YHDESSÄ)

- Kielten musiikki
Opiskelijat kuuntelevat eri kielillä laulettuja lauluja ja keskustelevat niiden rytmikasta, intonaatiosta ja ääntämisestä. Tämä tehtävä auttaa opiskelijoita ymmärtämään, kuinka kieli vaikuttaa musiikkiin ja päinvastoin.
- Krista & Heidi:
ChatGPT voi kääntää laulun sanat englanniksi, jonka jälkeen opiskelijat istuttavat sanat biisiin. > Eivät mene suoraan > miten pitää hioa?
Kielitietoisuutta; jotkut kielet ns “musiikin kieliä”; miksi?

ENA3 kulttuurikurssin musiikkiosioon väh. puolet oppitunnista vievä harjoitus.
Musiikin glossary sanasto tähän mukaan.

CASE 2: Kuvitteellinen dialogi kahden eri kulttuurista tulevan välillä (esim. False friends -tyylisiä sanoja/sanontoja) -> "What's wrong here? What is the source of the confusion?"

- Selitä tarkemmin, miten "False friends" -tyyppiset sanat voivat aiheuttaa sekaannusta eri kielten välillä.
- Lisää dialogiin kulttuurisia viitteitä ja keskustele niiden merkityksestä ja kontekstista. Tämä auttaa opiskelijoita ymmärtämään, kuinka kulttuuri vaikuttaa kommunikaatioon.

You

give a list of English and Finnish false friends

ChatGPT

Certainly! Here are some examples of English and Finnish false friends:

English "fabric" vs. Finnish "fabrik"

- English: material, typically produced by weaving or knitting textile fibers
- Finnish: a factory or a mill

English "sympathy" vs. Finnish "sympis"

- English: feelings of pity and sorrow for someone's misfortune
- Finnish: informal term for someone or something likable

English "preservative" vs. Finnish "preservatiivi"

- English: a substance used to preserve food or other perishable items
- Finnish: a condom

Tarkistathan oman
työnantajasi
ajantasaiset
linjaukset tekoälyn
käytöstä.

CASE 3: Kulttuurien väliset erot

Opiskelijat valitsevat tai saavat maan, jonka kulttuuria he tutkivat. Heidän tehtävänä on esitellä, kuinka tämän maan kulttuuri vaikuttaa kielenkäyttöön, esimerkiksi tervehdyksiin, kohteliaisuuksiin tai tabusanoihin. Tämä tehtävä auttaa opiskelijoita ymmärtämään, kuinka kulttuuri vaikuttaa kieleen.

- VIDEOITA eri tilanteista ottaen huomioon kulttuurien väliset erot kielessä. Käännä englanniksi miten asioisit toisessa kotimaassasi esimerkiksi kaupassa yms. Älä käännä idiomaattista englantia vaan käännä suoraan toisesta kohdekielestä. Lopuksi käännetään idiomaattiseen englantiin.
 - Esim. junassa kahviostos kärrystä
- Oman kulttuurin esittely
- YO-KOKEESSA VIIME SYKSYNÄ CV:n kirjoittaminen /motivational letter ENA6: jos käännät suoraan kuten puhuisit suomeksi -> rude
 - Esim. You must call me between 6 – 8 PM

- Laaditaan englanninkielinen teksti, joka esitellään ranskan kieltä taitaville opiskelijoille (tai miksei kieltä taitamattomillekin mielenkiintoisena arvaustehtävänä). Opiskelijoiden tulee poimia englanninkieliset sanat, joiden alkuperä on ranskassa. Tämä toimisi etenkin akateemisia tms. formaaleja tekstejä tutkittaessa. Näin nähtäisiin, miten eri kielten (tässä tapauksessa englanti ja ranska) osaaminen auttaa toisen kielen tuottamisessa ja ymmärtämisessä. (Etenkin ranskan ja englannin kohdalla siinä mielessä, että ns. perussanat ranskassa ovat usein englannissa yleviä tai formaalimpaan kieleen yhdistettyjä termejä.)
- Anna opiskelijoille selkeä ohje tai esimerkki siitä, mitä etsitään, kun he laativat englanninkielisen tekstin ranskankielisten sanojen alkuperän tunnistamiseksi.
- Lisää tehtävään haaste, jossa opiskelijoiden on löydettävä englanninkielisiä sanoja, jotka ovat peräisin muista kielistä. Tämä auttaa heitä ymmärtämään, kuinka kielet vaikuttavat toisiinsa.
- Kilpailu pienryhmissä

- Sukukielten ryhmittely
- Englannin lainasanojen määrän hahmottaminen
- Varmista, että opiskelijoille annetaan riittävästi tukea vieraiden kielten kääntämisessä, jotta tehtävä ei ole liian vaikea.
- Lisää kilpailuun haaste, jossa opiskelijoiden on tunnistettava eri kielistä peräisin olevia sanoja tai lauseita. Tämä auttaa heitä kehittämään kielitietoisuuttaan ja kuuntelutaitojaan.
- ”**Kielten vertailu**” Opiskelijat jaetaan pieniin ryhmiin ja heille annetaan lista sanoja tai lauseita englanniksi. Tehtävänä on löytää vastaavat sanat tai lauseet omalla äidinkielellään tai muulla hallitsemallaan kielellä. Tämä tehtävä auttaa opiskelijoita ymmärtämään kielten välisiä yhteyksiä ja eroja.

- Aineistona on vieraskielisiä lauseita kielillä, joita opiskelijat eivät lähtökohtaisesti todennäköisesti tunne lainkaan (esim. katalaani, turkki, hollanti, tanska, puola, viro. latina...)
- Opiskelijat kääntävät lauseet parhaansa mukaan englanniksi
 - Tarkimman käännöksen tuottanut joukkue saa pisteen
- Opiskelijat myös arvaavat kielet
 - Oikeasta arvauksesta piste

”Kielipelit” Opiskelijat jaetaan ryhmiin ja heille annetaan tehtäväksi keksiä kielipeli, joka liittyy englannin kielen oppimiseen.

Pelin tulee olla sellainen, että se voidaan pelata luokassa ja sen tulee sisältää selkeät ohjeet.

Tämä tehtävä auttaa opiskelijoita soveltamaan kielitietoaan luovalla tavalla.

- Peli, jossa vinkin opiskeltaviin sanoihin muutamalla opiskelijoiden hallitseamalla kielellä, joka antaa vihjeen englannin sanaan.
- Esim. sanaristikko, jossa vihjeet ovat eri kielillä, kun suomeksi.
 - Opettaja tai opiskelijat tekee, kun on ottanut selvää, mitkä kielet ryhmässä osataan

Jatko...

- Esimerkiksi voit hyödyntää joitakin internetistä vapaasti käytettäviä ristikkotyökaluja (esim. Discovery Education Puzzlemaker)
- Tehkää oma tehtävä, jossa on 3-5 sanaa (vihjeet ovat eri kielillä, kun suomeksi)
- Huom!
 - sanan ja vihjeen väliin tulee välilyönti
 - vihjesanat putkeen esim.
näin: bloem/Blume/fleur/blomma/haweeney

Tarkistathan oman
työnantajasi
ajantasaiset
linjaukset tekoälyn
käytöstä.

Opetustuokio 7 – VIDEO ASSIGNMENT

- Tehkää video, jossa käytätte mahdollisimman montaa osaamanne kieltä.
Saa käsikirjoittaa itse. Videon pituus pari minuuttia.

TAI
- Käsikirjoittakaa suunnitelma

TAI
- Ryhmissä esitelkää omaa kielivarantoa
-> Oma tausta tuodaan ylpeydellä esiin
- Voisit antaa esimerkkejä aiheista, joista opiskelijat voivat kertoa videossaan käyttäen eri kieliä.
- Lisää tehtävään haaste, jossa opiskelijoiden on käytettävä mahdollisimman montaa eri kieltä lyhyessä esityksessä tai esitelmässä. Tämä auttaa heitä kehittämään monikielisyyttään ja esitystaitojaan.
- Sama kirjallisena:
”**Kielten sekoitus**” Opiskelijat saavat tehtäväkseen kirjoittaa lyhyen tarinan tai dialogin, jossa heidän tulee käyttää vähintään kahta eri kieltä. Tämä tehtävä auttaa opiskelijoita ymmärtämään, kuinka kielet voivat sekoittua ja vaikuttaa toisiinsa.

Opetustuokio 10 – INTERNATIONAL PICNIC

- Form groups of four students.
- You're going on an international picnic and you are to decide which foods you're going to enjoy in the park.
- The name of each food item must be from a different language! Utilise all languages you know.
- Try to come up with as many food items / dishes as you can in three minutes.
- The group that comes up with the most names, wins. Good luck!

Lisää piknik-tehtävään haaste, jossa opiskelijoiden on suunniteltava monikulttuurinen menu käyttäen eri kielistä peräisin olevia ruokanimiä. Tämä auttaa heitä ymmärtämään, kuinka kulttuuri vaikuttaa ruokaan ja kieleen. Katso linkki tässä alla (opiskelijoiden työt esillä luvan kanssa):

- VEGAN CHALLENGE: sites.google.com/edu.hel.fi/hevecha/home

EXCELLENT JOB!

- Näyttää siltä, että opetustuokiosi ovat monipuolisia ja innostavia, ja ne rohkaisevat opiskelijoita käyttämään eri kieliä luovasti. Hyvää työtä!
- Nämä ovat jo hyvin suunniteltuja opetustuokioita, jotka aktivoivat opiskelijoiden kielitietoisuutta
- Ne myös tukevat opiskelijan kieliminää
- rohkaisevat osallistumaan
- etsimään tukea kielen opiskeluun oman (hiljaisen) kielivarantonsa avulla
- Tuntevat itsensä nähdyksi sillä tuovat omaa kulttuuriaan/minäänsä esiin
- Tuntevat itsensä arvostetuksi
- Vaikuttavat suoranaisesti opiskelijan **hyvinvointiin**
- Näin vaikuttavat myös opettajan ja parhaassa tapauksessa **koko koulun hyvinvointiin**

Oppilaitosyhteisön hyvinvointi

LOPSissa ”hyvinvointi” on voimakkaasti yhteydessä mm. vuorovaikutukseen.

- tuntuu olevan vaikea monille
- tiimityö tärkeä työmaailmassa

Tähän liittyy mm.

- turvallinen oppimisympäristö
- opiskelukyky
- yksinäisyyden ehkäisy
- myötätuntoisen ja yhteisöllisen vuorovaikutuksen vahvistaminen
- tunteiden sanoittaminen
- avun pyytäminen
- toisten auttaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Kehittämissideoita?

Janna Niemi (Metropolia)
Crash course in English

- Idea helpottamaan ryhmätyön tekemistä
- Ei aina jakseta/uskalleta olla aktiivinen

Määritä osallistumistasosi:

- hiljainen kuuntelija
- ideoiden tuottaja
- tarkkailija
- aktiivinen osallistuja

Miten voisit ottaa huomioon opiskelijoiden osallistumistason ryhmätöissä?